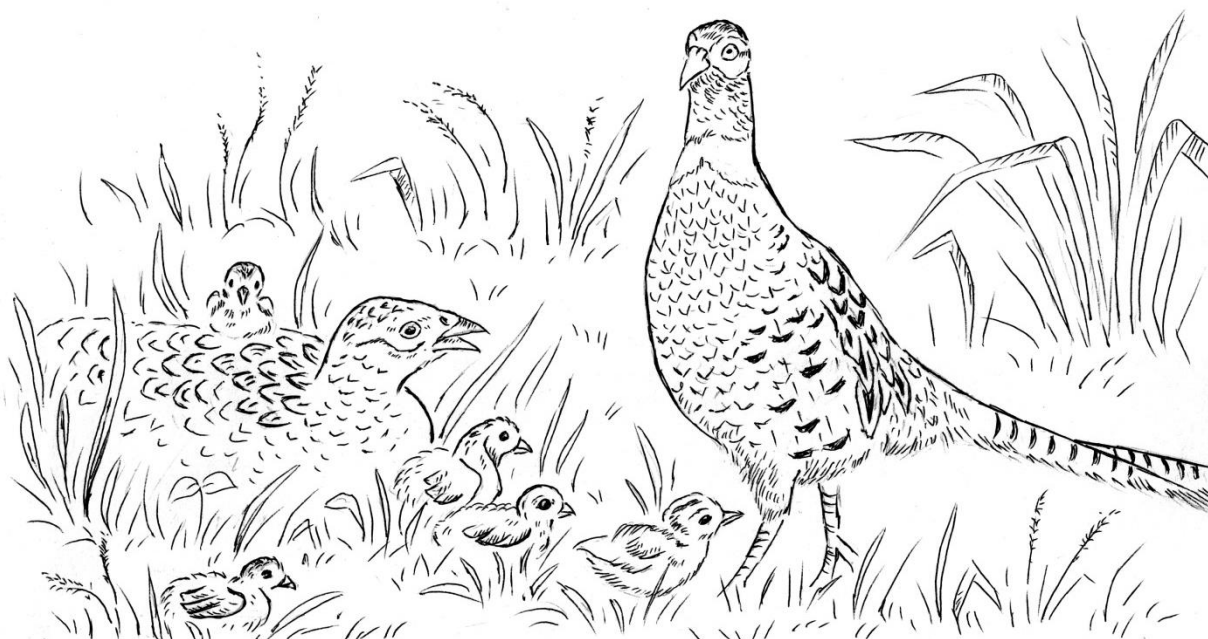

BAŽANT OBECNÝ

Něco málo o mě: pocházím z Asie. Mám bronzově hnědé peří, leskle zelenou hlavu a 40 cm dlouhý **klín**. Jsem plachý, v nebezpečí se přitisknu k zemi a čekám. Výborně slyším a vidím. Hubím nebezpečné škůdce na zasetých polích.

Čím se živím, co mi chutná: v jarním období sbírám hmyz a plže. Sbíráím semena trav a obiloviny, vyzobávám brambory nebo kořeny řepy.

Kolik mívám sourozenců: vylíhne se nás 8 – 15, ihned jsme schopni přijímat potravu, máma nás nekrmí, ale chrání nás a hledá pro nás hmyz a jeho larvy.

Kde bydlím: rád obývám nížiny až pahorkatiny se zemědělskou krajinou, kde se střídají pole, háje, meze a polní lesíky s dostatkem krytu, potravy a tekoucí vodou.

Jak přečkávám zimu: žijeme v malých skupinách, slepice ve větších oddělených hejnech, zimujeme na větvích stromů, **hřadujeme**.

Moje stopa:

Víte, že: aby máma slepice unikla pozornosti nepřátel, protože sedí na hnízdě a stará se o výchovu kuřat, je nenápadně zbarvená;

- na zadní straně nohou má kohout špičatou ostruhu, kterou používá při obraně a v soubojích;
- kohoutice je stará slepice, která nemůže mít kuřata a má zbarvení bažantího kohouta bez ostruh?

ÚKOL: Při vycházkách do lesa si najdi strom, který se ti líbí. Navštiv ho na jaře, v létě, na podzim i v zimě, a zapiš si, jak se strom mění.

JELLEN LESNÍ

Něco málo o mě: jsem považován za královskou zvěř, nejen pro svou velikost. Mám výborný čich a sluch. Žiju v tlupách, pouze nejstarší jeleni jsou samotáři. Na vlhkých místech se s oblibou **kalištím**. Mám červenohnědou barvu srsti, v zimě šedohnědou. Můžu vážit až 250 kg.

Čím se živím, co mi chutná: spásám traviny, byliny, listí, pupeny, výhonky keřů, stromů, jejich semena – žaludy, bukvice, kaštiny i lesní plody.

Kolik mívám sourozenců: v květnu se většinou narodím sám, mám světlehnědou srst s bílými skvrnami.

Kde bydlím: pobývám v rozsáhlých lesích, které se střídají s pasekami, pastvinami kde mám dostatek klidu i potravy. Často mě chovají v **oborách**.

Jak přečkávám zimu: sestupuji z vyšších horských poloh do nížin, kde mám příznivější podmínky pro hledání potravy. Setrvávám v klidu, abych neztratil energii. V zimě mě myslivci přikrmují senem, řepou a obilovinami.

Moje stopa:

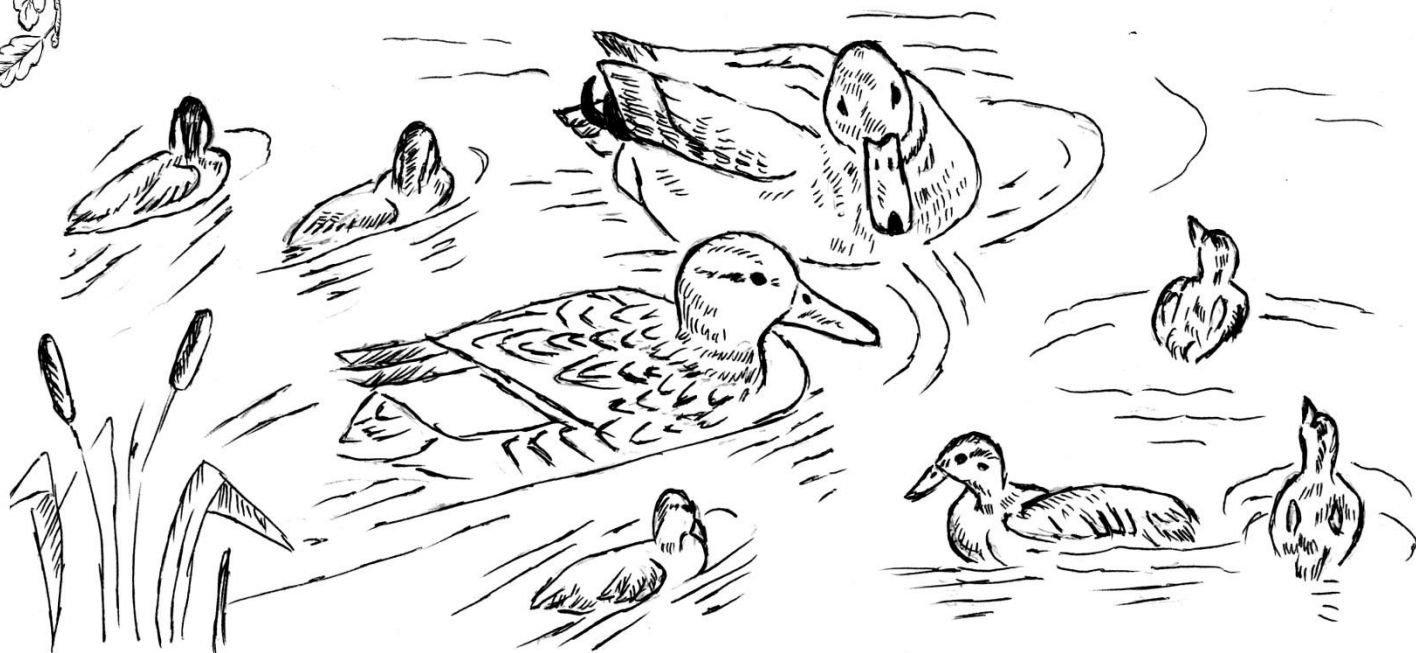
Víte, že: **říje** je období rozmnožování jelení zvěře a provází ji hlasité **troubení** jelenů, když hájí laně před svými soky? Říje probíhá v září a říjnu. Mé majestátné paroží může vážit až 15 kg.

ÚKOL: Podívej se na shoz jelena a zkus určit kolikaterák to je. Jak se nazývá samice jelena a jejich potomek? Slyšels již troubení jelena v říji? Zkus na podzim zjistit při procházkách přírodou, zda u vás žije a poslouvej jeho troubení.

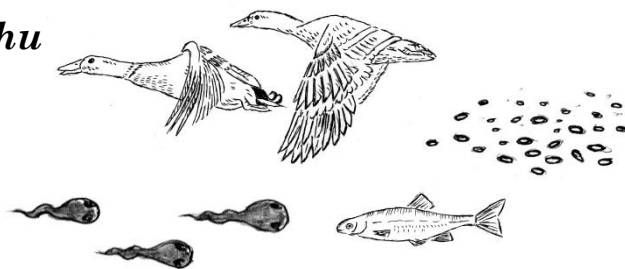

KACHNA DIVOKÁ

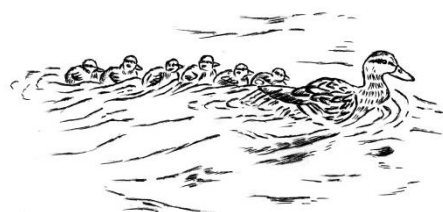

Něco málo o mě: lidově se mi říká březňačka, jsem nejrozšířenějším druhem u nás. Když mám na sobě svatební šat, jsem barevnější než samice. Žiji celý život v páru.

Čím se živím, co mi chutná: při večerním **tahu** létám za potravou na pastvu, na vodu se vracím brzy ráno. Živím se převážně rostlinami, semeny, plody, ale chutnají mi také brouci, chrostíci a dvoukřídý hmyz, pulci a rybí potěr, potravu hledám i v mělké vodě.

Kolik mívám sourozenců: do hnízda poblíž vody, ale i v hnízdě na stromě, samice naklade 8 – 15 vajec. Když se vylíhneme, jsme ihned samostatná, rychle běháme, dobře plaveme a potápíme se.

Kde bydlím: osídluji různé vodní plochy, močály i horské jezera, které mi poskytují dostatek potravy a hustý porost jako kryt pro hnízdění.

Jak přečkávám zimu: často na zimu v hejnu odlétám na jih, jen někteří z nás zůstávají. Na zimovišti si hledáme partnera.

Moje stopa:

Víte, že: svatební šat – barevné peří, má kačer od října do června?

- hlavu má kovově leskle zelenou, na krku bílý proužek;
- **Kačírky**, pírká se stácejí nahoru a jsou trofejí?

ÚKOL: Najdi v lese 4 druhy kůry stromů, obkresli je a pokus se k nim namalovat daný celý strom.

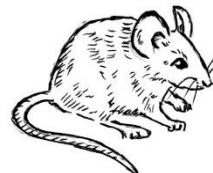
KÁNĚ LESNÍ

Něco málo o mě: patřím k nejhojnějším dravcům v ČR. Můžu mít různou barvu od tmavohnědé až po bílou, ale na prsou jsem skvrnitý. V letu mě poznáte podle širokých křídel, které v rozpětí můžu mít až 140 cm. Lovím v letu nízko nad zemí, vznáším se třepotavým letem a kořist vyhlížím z vyvýšeného místa.

Čím se živím, co mi chutná: převážně se živím drobnými hlodavci, s oblibou sbírám zdechlíny a hmyz.

Kolik mívám sourozenců: rodiče hnízdí na vysokých a starých stromech. Hnízdo používají několik let. V dubnu se vylíhnou z vajíček 2 až 3 sourozenci.

Kde bydlím: nejlépe nám vyhovuje otevřená krajina, pole a luka protkaná lesíky, alejemi a okraje větších lesů.

Jak přečkávám zimu: naše populace žijící v ČR zde i přezimuje. Někdy pouze přelétáme do příznivějších lokalit s dostatkem potravy. V tuhých zimách dokážeme ulovit i koroptve a bažanty.

Moje stopa: se stopami dravců se v přírodě setkáváte náhodně, neboť po zemi chodíme vzácně. Nejčastěji nás objevíte ve sněhu u uhynulých živočichů. Ve stopě dravců jsou zřetelné drápy.

Víte, že: na zimu k nám přilétají naši příbuzní – kánata rousná ze severu?

ÚKOL: Káně není jediný dravec vyskytující se na našem území. Zkuste v přírodě podle siluet určit tyto další druhy běžných dravců:

OREL SKALNÍ

KÁNĚ LESNÍ

SOKOL STĚHOVAVÝ

JESTŘÁB LESNÍ

MOTÁK POCHOP

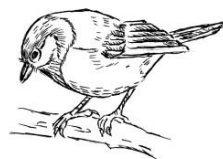

KUNA SKALNÍ

Něco málo o mě: jsem drobná lasicovitá šelmička, mám hustou lesklou tmavohnědou srst a dlouhou oháňku. Dobře slyším a mám výborný čich, pištím a vřeštím. Jsem nazývána **predátorem**. Žiju v noci, pokud se někde cítím bezpečně, můžete mě vidět i ve dne. Většinu dne prospím ve svém úkrytu. Žiju samotářsky.

Čím se živím, co mi chutná: lovím, hlodavce, potkany, veverky, ptáky a jejich vejce, veverky, mladé zajíčky i ježky. V létě konzumuji i ovoce. V bažantnicích i v kurníku způsobuji škodu.

Kolik mívám sourozenců: v dubnu matka v doupěti vrhá 2 až 6 slepých sourozenců, o které pečuje až do podzimu.

Kde bydlím: pohybuji se v blízkosti lidských obydlí, uslyšíte mě na půdách domů, ve stodolách či hromadách dříví, i ve skalách či v dutém stromě. Mým opakem je kuna lesní, která se člověku vyhýbá a žije převážně v lesích, v opuštěných hnízdech ptáků nebo v dutinách. Výborně šplhá a skáče z jednoho stromu na druhý.

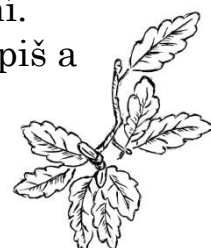
Jak přečkávám zimu: nikam se nestěhuji, pobývám na stejných místech celý rok.

Moje stopa:

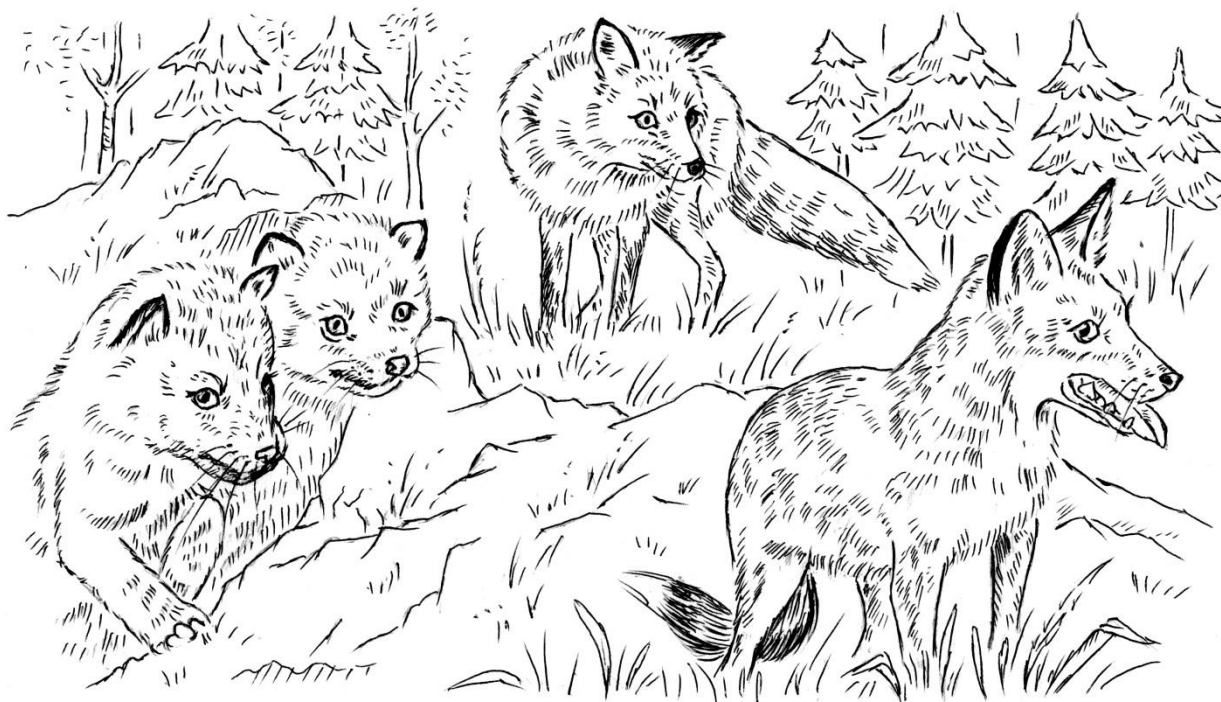
Víte, že: rozdíl mezi kunami je jen v náprsence? Skalní má na hrudi bílou náprsenku větvcí se na přední běhy, kuna lesní má náprsenku menší, béžovou jen na prsou a říká se jí větevnicka.

ÚKOL: vyjmenuj co nejvíce věcí, které se v lese smí, a které se v lese nesmí. (např: v lese se smí sbírat houby... v lese se nesmí křičet...) Výsledky si zapiš a popovídej si o nich s dalšími kamarády a učitelem.

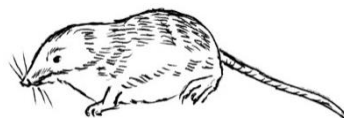

LIŠKA OBECNÁ

Něco málo o mě: jsem nejhojnější šelmou u nás. Jsem velmi opatrná a chytrá, takže se se mnou setkáte velmi zřídka. Mám rezavý kožíšek. Žiju samotářsky v norách, které si sama vyhrabuji v dobře krytých těžko přístupných místech.

Čím se živím, co mi chutná: ráda lovím hraboše, myši, ale i bažanty, zajíce i srnčata. Sbírám brouky, dešťovky a měkkýše. Nepohrdnu ani ovocem. Prospívám přírodě, odstraňuji zdechliny a nemocnou zvěř.

Kolik mívám sourozenců: v dubnu až v květnu se nás V podzemní noře narodí 3 – 8, vidíme až po 2 týdnech a rádi si hrajeme. Rodiče se o nás starají až do konce léta

Kde bydlím: vyskytuji se na celém území naší republiky, obývám rozsáhlá území od nížin až po horské oblasti. V létě se objevím i v polích, která se střídají s drobnými lesíky.

Jak přečkávám zimu: v zimě často konzumuji **mršiny**. Žiju i přes zimu ve své noře a nikam se nestěhuji.

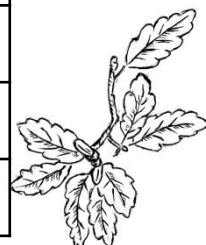
Moje stopa:

Víte, že: mám na svém těle kvítek? Kvítek je chomáček bílé srsti na konci oháňky.

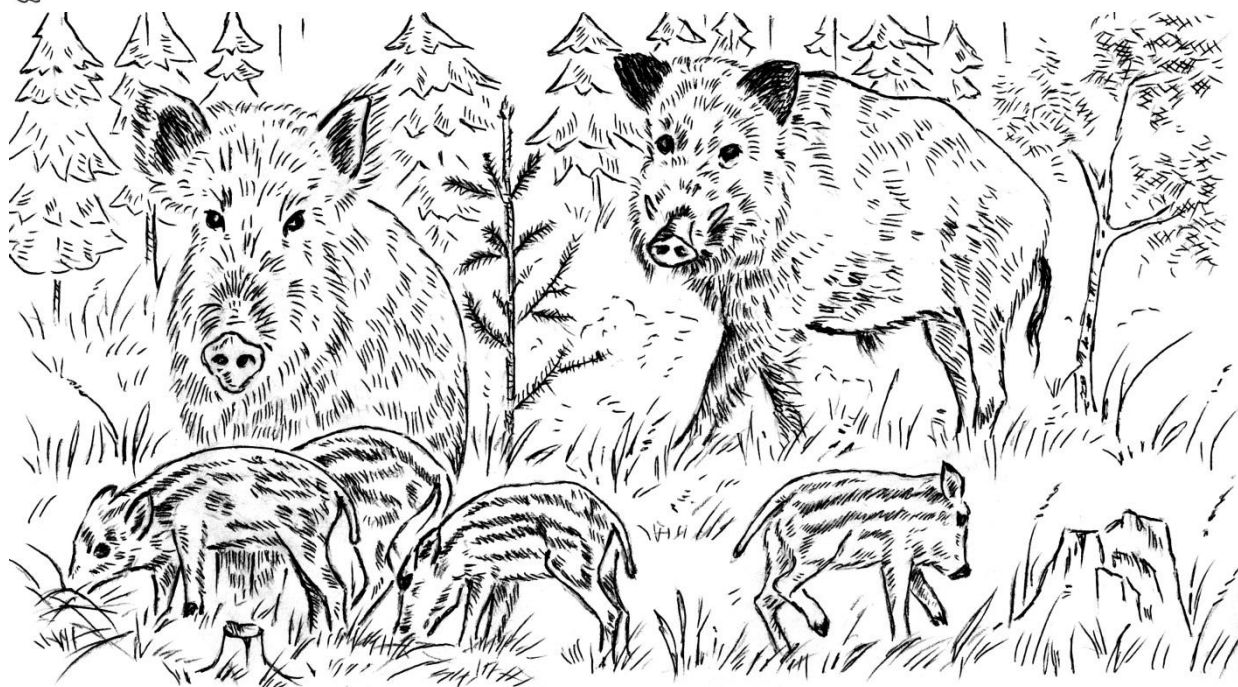
ÚKOL: Co o mě víš?

ZVÍŘE	BARVA SRSTI	CO UMÍM?	CO O MĚ VÍŠ?

PRASE DIVOKÉ

Něco málo o mě: říkají mi 🐷 **černá zvěř** či divočák, já jsem kňour a samice bachyně. Ocasu myslivci říkají 🐷 **pírko**. Celkově jsem zabarven v létě šedohnědě a v zimě tmavohnědě až černě. Mohu vážit až 200 kg.

Čím se živím, co mi chutná: jsem 🐷 **všežravec**, požívám rostliny, žaludy, bukvice, hmyzí larvy, žížaly, hlodavce a padliny. Způsobuji škody na zasetém obilí a kukuřici.

Kolik mívám sourozenců: mívám 4 – 10 sourozenců selátek, někdy i více. Do podzimu jsou podélně světle rezavě pruhovaná, říkám jim 🐷 **letošáci**, v následujícím roce života pak 🐷 **lončáci**.

Kde bydlím: žiju v tlupách ve starých listnatých a smíšených lesích, kde máme mnoho plodů z dubů a buků. Pronikáme i do míst méně zalesněných. Na vlhkých a zabahněných místech se rádi 🐷 **kalištíme** a bahno na těle si pak otíráme na blízkých stromech, zůstávají na nich 🐷 **malovánky** či 🐷 **otěrky**.

Jak přečkávám zimu: v zimě mě zahřívá hustá vlna pod osinami. Rád se ohřívám na kopečkách mravenišť a hledám hmyz, žaludy, bukvice a kaštiny pod sněhem.

Moje stopa:

prase v kroku

prase v úprku

Víte, že: trofejí černé zvěře, hlavně kňourů, jsou horní a dolní špičáky, nazývané kly, myslivecky zbraně? Slouží nejen jako zbraň, ale i jako nástroj při vyhledávání potravy. Dolní kly nazýváme 🐷 **páráky** a v horní čelisti se klům říká 🐷 **klektáky**.

ÚKOL: Najděte ve svém okolí stopy černé zvěře. Dokážete odlít stopu prasete divokého, selátka a bachyně? Stopu nejdříve očistíme vyfoukáním, kolem ní spojíme proužek tvrdšího papíru, aby tvořil ohrádku, do nádoby nalijeme vodu, do ní pozvolna nasypáváme sádro, důkladně rozmícháme všechny hrudky a nalijeme sádro pozvolna na stopu. Za dvacet minut sádra ztuhne a stopu můžeme odrýpnout nožem. Zabalíme do papíru, doma stopu očistíme a omyjeme.

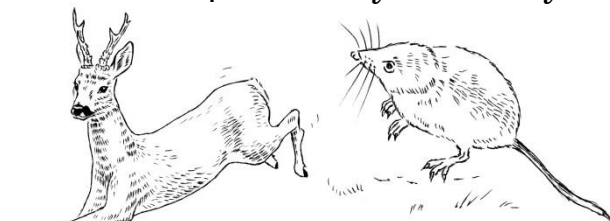

RYS OSTROVID

Něco málo o mě: patřím mezi zvláště chráněné a ohrožené druhy. Jsem statná kočkovitá šelma, vážím až 30 kg, mám vynikající sluch a zrak. Udržuji v přírodě rovnováhu, jsem vzácný. Lidé mě museli vysazovat do horských oblastí, protože jsem byl vyhuben. Bývám rezavě žlutý po celém těle s nepravidelnými tmavými skvrnami. Žiju samotářsky.

Čím se živím, co mi chutná: srnčí zvěř patří k oblíbené kořisti, ale vítanou potravou jsou pro mě mufloní zvěř, zajáci, jezevci, lišky, lesní myši a hraboši. Někdy ulovím též ovce a mladý skot. Z kořisti využívám jen to, co mi chutná

Kolik mívám sourozenců: v houštině, ve skalní dutině nebo pod vývratem stromu matka rysice vrhá 2 až 4 slepé sourozence koťata, které kojí dva měsíce, stará se o nás téměř rok a učí nás lovit.

Kde bydlím: žiji skrytě v rozsáhlých horských lesích, mezi skalisky, kamenitými sutěmi a vedu noční život. Svě území si hájím. Pohybují se plíživě, rychle běhám a daleko skáču.

Jak přečkávám zimu: zimu přečkávám ve svém **teritoriu**, které si hájím.

Moje stopa:

v chůzi

v běhu

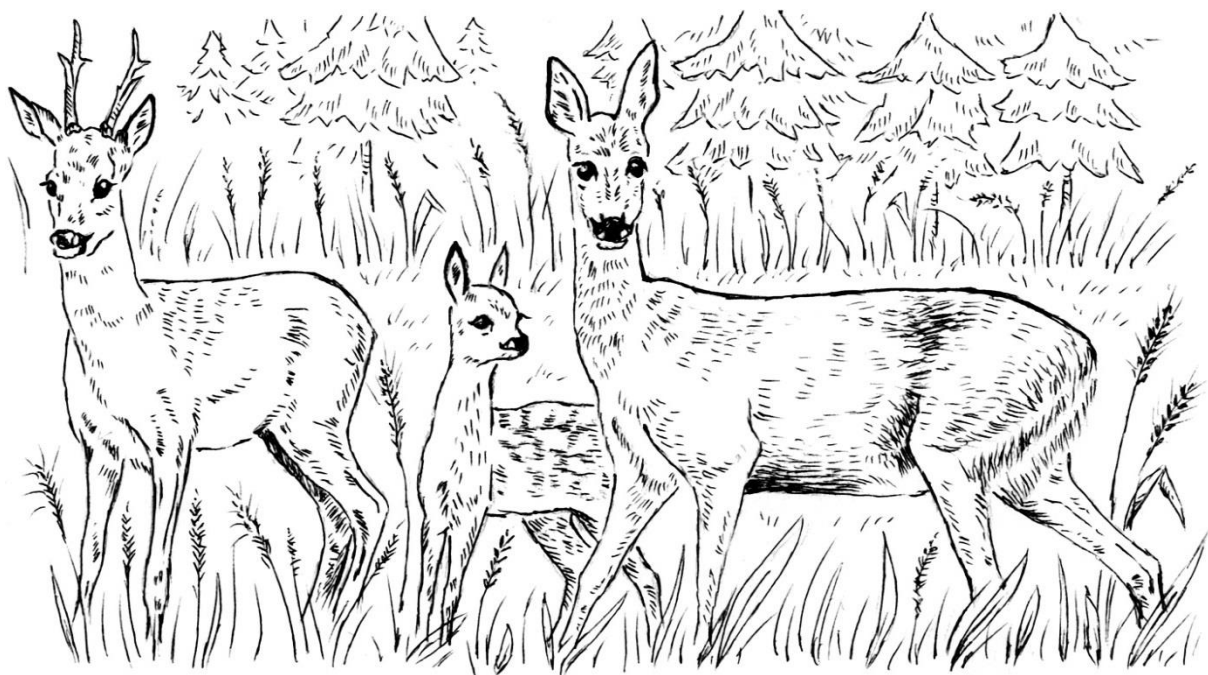
Víte, že: chvostky jsou tmavé štětičky prodloužených chlupů na konci **slechů?**

ÚKOL: Zahraj si s kamarády hru na rysy a srnce. Pravidla jsou stejná jako při hře na babu. Jeden z vás bude rysem, který se bude snažit chytit srnce. Jakmile někoho chytí, stává se také rysem a pomáhá lovit další srnce.

SRNEC OBECNÝ

Něco málo o mě: patřím mezi nejrozšířenější a původní zvěř v naší zemi. Jsem rezavočerveně zbarvený, v zimě šedohnědě. Dobře slyším a cítím. Vážím až 25 kg.

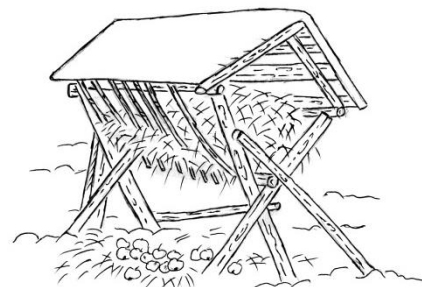
Čím se živím, co mi chutná: potravu mám rozmanitou, rád se pasu v jetelině, hrachu i v obilí. Na podzim sbírám plody a semena rostlin. Pochutnám si i na houbách.

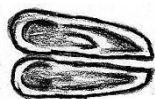
Kolik mívám sourozenců: mívám 2 sourozence.

Kde bydlím: žiju samotářsky, mám rád lesy a pole, obývám oblasti od nížin až do hor. Nejvíce mi vyhovují listnaté nebo smíšené lesy.

Jak přečkávám zimu: v zimě se sdružujeme a vytváříme početné tlupy v těch místech, kde žijeme celoročně. Okusujeme pupeny a ohryzáváme zelenou kůru měkkých dřevin i keřů. Lidé nás přikrmují, v jeslích míváme seno, zrní a jablka.

Moje stopa:

Víte, že: v červnu polehávají čerstvě narozená srnčata dobře ukrytá v trávě? Jejich bíle tečkované zbarvení je pro ně jedinou ochranou před predátory.

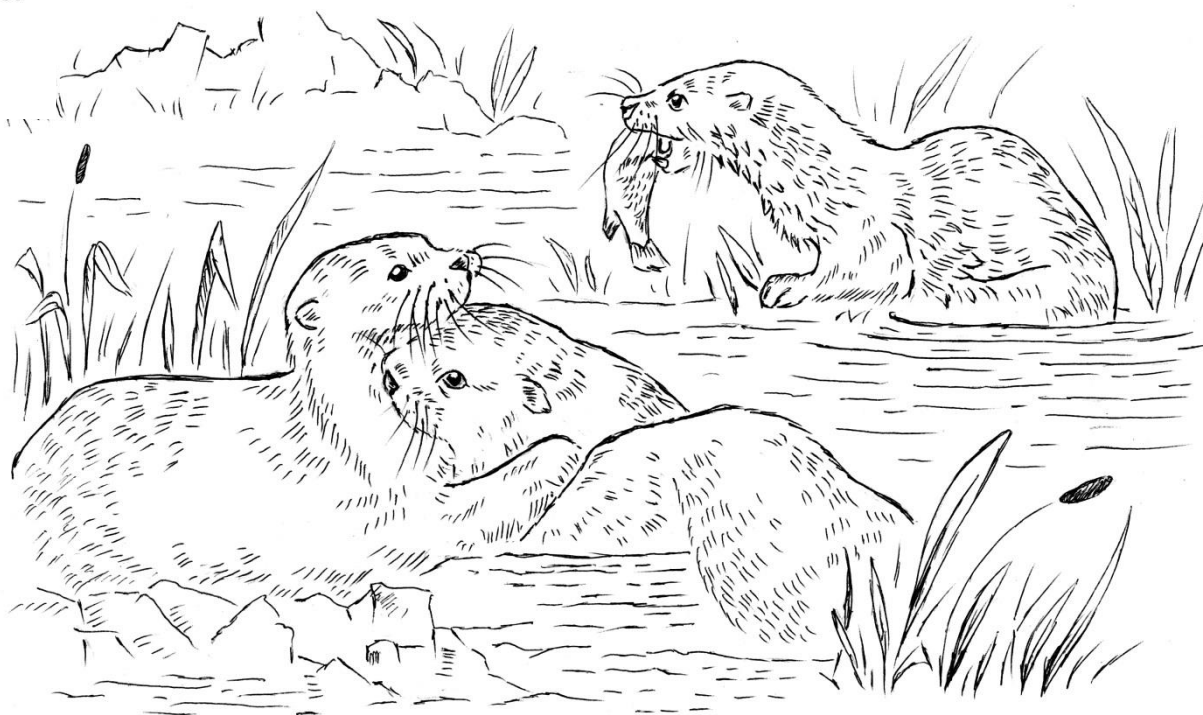
Víte, že když je srnec v ohrožení, vydává hlasité zvuky podobné psímu štěkání?

ÚKOL: Na jaře a v létě je příroda plná zvuků. Vyraz do přírody, pozorně naslouchej a zkus všechny zvuky zvířat napodobit a určit, od jakého zvířete pocházejí.

VYDRA ŘÍČNÍ

Něco málo o mě: umím se potápět, plavat a dokážu i rychle běhat. Mám hustou, krátkou, hnědě zbarvenou srst. Mé krátké **běhy** mají mezi prsty plovací blánu. Vážím 6 – 12 kg. Jsem velmi ostražitá, mám výborný sluch, čich a ve vodě používám hmatové vousy. Umím hlasitě hvízdát.

Čím se živím, co mi chutná: za potravou se vydávám v noci, obratně lovím ryby. Chytám i žáby, vodní ptáky, plže, hmyz a drobné savce. Lovecké **teritorium** mám dlouhé 10 km a značím si ho trusem a nestrávenými zbytky ryb.

Kolik mívám sourozenců: mívám 2 – 4 sourozence, kteří se narodí slepí, vidí až po měsíci života. Jsme hraví a zvědaví, ale před lidmi se schováváme.

Kde bydlím: žiju samotářsky a ostražitě na vodních tocích s čistou vodou nejen u řek, ale i u rybníků a jezírek. V březích si buduji jedno trvalé a několik přechodných doupat. Využívám úkryty ve vývratech stromů a skalních dutin.

Jak přečkávám zimu: zimu přečkávám v doupěti, mám srst, která odpuzuje vodu a chrání mě před chladem. Za potravou se mimořádně vydávám i přes den.

Moje stopa:

Víte, že: každé doupě má vchod umístěný pod úrovní vodní hladiny rovnou do vody a další suchý a teple vystlaný prostor, kam voda neproniká?

Víte, že pod vodou vydržím více než 5 minut?

ÚKOL: Jarní paleta barev. Projdi se na jaře v přírodě, sbírej květiny, které najdeš v lese, rozděl je podle barev na žluté, bílé, fialové, zelené a růžové. Na tvrdší papír polepený oboustrannou lepící páskou si vytvoř svoji jarní paletu barev a použij nasbírané květiny do tvaru malířské palety.

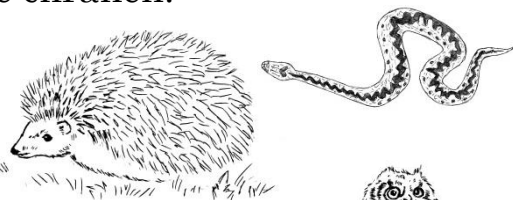

VÝR VELKÝ

Něco málo o mě: jsem největší sova žijící u nás. Na hlavě mám 7 až 9 cm dlouhá péra, pohyblivá ouška z perí. Létám potichu a střídám mávavý let s plachtěním. Vážím 3 kg a rozpětí křídel mám až 180 cm. Jsem přísně chráněn.

Čím se živím, co mi chutná: lovím převážně v noci, kořist chytám na zemi nebo na stromě. Potravu mám různorodou, tvoří ji drobná zvěř, divoké kachny, zajíci, bažanti a koroptve, veverky, myši, křečci, ježci, vrány, sojky, plazi a hmyz.

Kolik mívám sourozenců: mívám 2 nebo 3 sourozence, kteří se vylíhnou pokryti bílým prachovým perím. Na hnízdě je rodiče krmí 6 týdnů.

Kde bydlím: vyhledávám skalnaté lesní terény, horské rokly a skalnatá říční údolí. Obývám po léta se svou partnerkou stejná hnízdiště. Hnízdím na těžko dostupných místech nebo v dutinách stromů.

Jak přečkávám zimu: za tichých zimních nocí jsem slyšet na kilometry daleko, jsem zimní pěvec. Na své hnízdo se vracím již v lednu.

Moje stopa: na konci prstů mám ostré zahnuté drápy, čtvrtý vnější prst je **urati**prst.

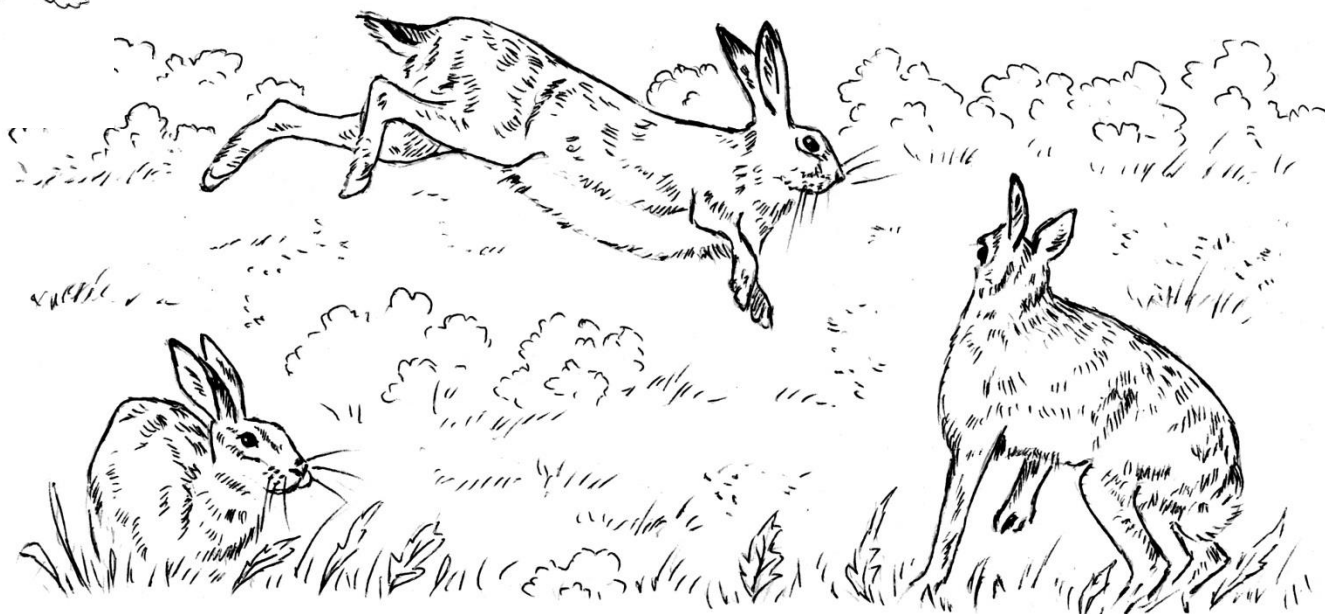
Víte, že: latinský název výra velkého je *Bubo bubo* a slyšet mě můžete, jak zpívám „huhu“?

ÚKOL: Podzimní paleta barev. Nasbírej 6 druhů podzimně zbarvených listů stromů - dub, buk, bříza, javor, topol a jeřabina. Na tvrdší papír polepený oboustrannou lepicí páskou si vytvoř svoji podzimní paletu barev a použij nasbírané listy do tvaru malířské palety.

ZAJÍC POLNÍ

Něco málo o mě: žiju na stejném místě několik let samotářsky. **Slechy** mám delší než hlavu, a proto mám sluch nejdokonalejší. Hmatové vousy používám v noci v husté trávě a na pěšinách. Chráním se rychlým útekem, odskakováním do stran a kličkováním. V nouzi umím i plavat. Vážím asi 4 kg.

Čím se živím, co mi chutná: jsem **býložravec**, maso nejím, ale potravu mám pestrou, na poli i v lese. Při cestách za potravou používám stále tytéž **ochozy**, a to i v polích. Na **paši** vycházím za šera a v noci.

Kolik mívám sourozenců: většinou mívám 1 až 4 sourozence. Jsme hned osrstění a vidíme. Brzy se osamostatňujeme.

Kde bydlím: u nás se vyskytuji téměř všude, nenajdete mě jen v rozsáhlých lesních porostech a vysoko v horách. Nejvíce mám rád nížiny (Polabí, Haná), ale i pahorkatiny, kde se střídají lesíky s **remízy** a poli.

Jak přečkávám zimu: okusuji výhony dřevin a ohryzávám kůru listnáčů, ovocných stromů i vinné révy. V lese často najdu zaječí krmítka, zásypy plné zrní i sena přichystané myslivci.

Moje stopa: při hopkání či běhu dávám zadní běhy před přední. Ve stopní dráze se zadní běhy otiskují před předními.

Víte, že: zaječky mohou mít zajíčky v témže roce, kdy se narodily? Už v půl roce života jsou dospělé. Víte, že v horní i dolní čelisti má zajíc silné, dlátovité zuby, které dorůstají a nazývají se **hlodáky**?

ÚKOL: Zajíci se v zimě musí přikrmovat. Chutná jim vojtěškové, jetelové a sladké luční seno. V létě si můžete připravit letninu, jsou to ve stínu zvolna usušené letorosty lesních dřevin – osika, lípa, jilm, habr, dub, jeřáb, jasan a polokeře malina, borůvka. Usušenou letninu svažte do malých otýpek a zavěšujte je pod střechou. V zimě doneste do krmelce.

